

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2017

738/2017

Valtioneuvoston asetus

vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun asetuksen (195/2002) 8 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta, 16 §:n 2 kohta, 24 §:n 3 momentti ja 27 §:n 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 2 kohta asetuksessa 776/2016 sekä 24 §:n 3 momentti ja 27 §:n 3 momentti asetuksessa 126/2015,

muutetaan 2 §:n 9 ja 12 kohta, 5 §, 8 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta sekä 2 momentti, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 kohta sekä 5 momentti, 12 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 1 ja 3 - 5 kohta, 14 §:n johdantokappale sekä 4 ja 8 kohta, 15 §:n johdantokappale sekä 1 ja 2 kohta, 16 §:n johdantokappale ja 3 kohta, 16 b §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 6 kohta, 18 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 ja 4 momentti sekä 31 b §:n 3 kohta

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 9 ja 12 kohta sekä 16 §:n johdantokappale ja 3 kohta asetuksessa 776/2015, 5 § ja 18 §:n 3 momentti ja 24 §:n 1 momentti asetuksessa 126/2015, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 14 §:n 8 kohta asetuksessa 475/2013, 9 §:n 1 momentin 6 kohta ja 5 momentti, 16 b §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 6 kohta, 24 §:n 4 momentti ja 31 b §:n 3 kohta asetuksessa 400/2011, sekä

lisätään asetuksen 2 §:ään, sellaisena kuin se on asetuksessa 776/2015, uusi 13 kohta, 9 §:ään, sellaisena kuin se on asetuksissa 400/2011, 475/2013, 126/2015 ja 776/2015, uusi 7 ja 8 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on asetuksessa 776/2015, uusi 4–6 kohta ja 2 momentti sekä asetukseen uusi 16 c ja 26 b–26 d § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

9) *irtotavarakontilla* kiinteiden aineiden kuljetukseen tarkoitettua yksikköä, jossa kuljetettava aine on suorassa kosketuksessa sisäseinämien kanssa;

12) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU;

13) *ECM-todistuksella* rautatielain (304/2011) todistusta, joka on annettu sertifioidulle kunnossapidosta vastaavalle yksikölle.

Vaarallisten aineiden luokitus

Vaarallisten aineiden luokituskriteereistä ja luokitukseen liittyvistä testeistä määrätään VAK-lain 3 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annetuissa määräyksissä.

Viranomainen voi vaatia, että aineen lähettäjä esittää tulokset testeistä tai muut tarpeelliset tiedot luokituksen selvittämiseksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi luokitella vaarallisen aineen tai hyväksyä sen luokituksen, jos:

1) räjähteelle ei löydy soveltuvaa nimikettä vaarallisten aineiden aineluettelosta, joka sisältyy VAK-lain 3 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettuihin luokitusta koskeviin määräyksiin;

2) on kyse VAK-lain 3 a §:n tai 24 §:n 2 momentin nojalla annetun vaarallisten aineiden aineluettelon yksityiskohtaisista erityismääräyksistä, joissa aineille tai esineille on annettu luokitukseen liittyvä kuljetusehto;

3) Suomeen toimitettavalla räjähteellä ei ole RID-määräysten mukaista luokitusta ja Suomi on ensimmäinen RID-määräyksiä soveltava maa, johon lähetys saapuu;

4) ilotulitusvälineen luokituksessa on käytetty ilotulitteiden oletusluokitustaulukkoa eikä ilotulitusvälineelle ole tehty VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten mukaisia kokeita;

5) koetuloksilla ja räjähdeluokan määritelmällä halutaan osoittaa, ettei räjähdde kuulu räjähdeluokkaan;

6) on kyse itsereaktiivisesta aineesta tai orgaanisesta peroksidista, jota ei ole mainittu VAK-lain 3 a §:n tai 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten:

a) luokitusta koskevissa luetteloissa, jotka koskevat valmiiksi luokiteltuja itsereaktiivisia aineita tai tyyppin F orgaanisia peroksiedeja;

b) pakkaustapaa koskevassa luettelossa tai säiliöille tarkoitetussa soveltamishdossa, joita sovelletaan itsereaktiivisille aineille tai tyyppin F mukaisille orgaanisille peroksiedeille;

7) Suomeen toimitettavalla itsereaktiivisella aineella tai orgaanisella peroksidilla ei ole RID-määräysten mukaista luokitusta ja Suomi on ensimmäinen RID-määräyksiä soveltava maa, johon lähetys saapuu.

Uuden tai olemassa olevan räjähdennyksen muut kuin aloiteräjähdysaineet, vaarallisuusluokka ja yhteensopivuusryhmä on määriteltävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston edellyttämällä tavalla, jos kyse on räjähdennyksestä, jota ei ole vielä luokiteltu VAK-lain 3 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten sisältämään vaarallisten aineiden aineluettelon nimikkeeseen, ja näytettä kuljetaan testaus-, luokitus-, tutkimus-, tuotekehitys-, laadunvalvontatarkoituksiin tai kaupallisena näytteenä.

Jos radioaktiivisen aineen luokitus on virheellinen, Säteilyturvakeskus voi luokitella radioaktiiviselle aineelle asianmukainen luokituksen kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Jos radioaktiivisen aineen luokituksessa on epäselvyyttä, Säteilyturvakeskus voi luokitella tai hyväksyä aineelle asianmukainen luokituksen kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Säteilyturvakeskus radioaktiivisten aineiden osalta voivat myös hyväksyä luokitusvaatimusten mukaisesti vaarallisen aineen luokituksen, jos aineen ominaisuudet eivät vastaa koetulosten perusteella aineelle kuljetusta varten määriteltäviä luokitusta ja VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla annetut hyväksynnän edellytyksenä olevat yksityiskohtaiset vaatimukset täyttyvät.

Annettu tai hyväksytty luokitus on vahvistettava kirjallisesti.

ADR- ja RID-määräyksissä sekä VAK-direktiivissä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen tai sen valtuuttaman muun toimielimen suorittama aineen luokitus ja luokituksen hyväksyminen ovat voimassa Suomessa.

Osapuolten velvollisuudet

8 §

Lähetäjä

Lähetäjän yleisistä velvollisuuksista säädetään VAK-lain 8 §:ssä. Lisäksi lähetäjän on:

5) varmistettava, että tyhjä, puhdistamattomat säiliöt, joita ei ole tyhjennetty kaasuita, tai tyhjä puhdistamattomat vaunut sekä irtotavarakuljetuksiin käytetyt vaunut ja kontit on merkitty oikein ja että niissä on oikeat lipukkeet, suurlipukkeet ja merkit ja että tyhjä, puhdistamattomat säiliöt on suljettu ja että edellä tarkoitettuja säiliöt, vaunut ja kontit ovat yhtä tiiviitä kuin täytettyinä.

Jos lähetäjä käyttää muiden osapuolten palveluja, hänen on riittävästi varmistuttava siitä, että lähetys täyttää kulloinkin kysymykseen tulevat VAK-lain 11 c, 11 d, 12, 13, 13 a, 14 ja 14 a §:n sekä 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset. Lähetäjä saa kuitenkin luottaa toisten osapuolten hänelle antamiin tietoihin 1 momentin 2 ja 5 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä VAK-lain 8 §:n 1 ja 2 momentin tarkoitetuissa tapauksissa.

9 §

Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja

Kuljetuksen suorittajan velvollisuuksista säädetään VAK-lain 9 §:ssä. Ottaessaan vaarallisia aineita kuljetettaviksi kuljetuksen suorittajan ja liikkuvan kaluston kuljettajan on lähtöpaikalla:

6) varmistettava, että vaunuun on kiinnitetty VAK-lain 24 §:n nojalla määrätyt suurlipukkeet, merkit ja oranssikilvet;

Jos kuljetuksen suorittaja havaitsee 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa laiminlyöntejä tai muita VAK-lain 11, 11 c, 11 d, 13, 13 a, 14 tai 14 a §:n taikka 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia menettelyjä, kuljetuksen suorittaja ei saa toimittaa lähetystä eteenpäin ennen kuin säännösten ja määräysten vastaisuudet on korjattu.

Kuljetuksen suorittajan on ilmoitettava tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista ja niiden sijainnista liikkuvan kaluston kuljettajalle. Näiden tietojen toimittamisesta vaihtotyötä varten vastaa vaihtotyön tekevä yritys.

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalle yksikölle on annettu tarvittavat tiedot siitä, mitä säiliövaunun säiliöiden ja niiden varusteiden kunnossapidosta säädetään tavaravaunujen kunnossapidosta vastaavien yksiköiden sertifiointijärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 653/2007 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 445/2011 5 artiklassa.

12 §

Kuormaaja

Kuormaajaa koskevat seuraavat velvollisuudet:

1) hän saa luovuttaa vaaralliset aineet kuljetuksen suorittajalle vain, jos aineita saa VAK-lain 3 a §:n, 14 a §:n 3 momentin ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuljettaa rautatiellä;

3) hänen on täytettävä kuormausta ja käsittelyä koskevat erityismääräysten vaatimukset, jotka on annettu VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla;

4) hänen on täytettävä suurlipukkeiden, merkintöjen ja oranssikilpien vaunuihin tai suurkontteihin kiinnittämistä koskevissa säännöksissä ja määräyksissä olevat vaatimukset, jotka on annettu 24 §:n 2 momentin nojalla, luovuttaessaan vaarallisia aineita kuljetuksen suorittajalle välittömästi kuljetettaviksi;

5) hänen on noudatettava kuormatessaan kolleja VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla annettuja yhteenkuormauskieltoja ottaen huomioon myös vaaralliset aineet, jotka ovat jo vaunussa tai suurkontissa, sekä ravinto- ja nautintoaineita ja eläinrehuja koskevat erottelumääräykset, jotka on annettu VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla.

14 §

Säiliön sekä irtotavaravaunun ja -kontin täyttäjä

Säiliön sekä irtotavaravaunun ja -kontin täyttäjää koskevat seuraavat velvollisuudet:

4) hänen on säiliötä täyttäessään otettava huomioon viereisiä säiliöosastoja koskevat 24 §:n 2 momentin nojalla annetut määräykset;

8) hänen on varmistettava, että edellytetyt oranssikilvet, suurlipukkeet, varoituslipukkeet sekä muut merkit ja vaihtotyölipukkeet on kiinnitetty säiliöihin, irtotavaralla kuormattuihin vaunuihin sekä kontteihin, valmistellessaan vaarallisia aineita kuljetusta varten;

15 §

Säiliökontin ja UN-säiliön haltija

Säiliökontin ja UN-säiliön haltijaa koskevat seuraavat velvollisuudet:

1) hänen on varmistettava, että säiliökontin ja UN-säiliön rakennetta, varusteita, tarkastuksia ja merkintöjä koskevia VAK-lain 13 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä on noudatettu;

2) hänen on varmistettava, että säiliökontin ja UN-säiliön ja niiden varusteiden kunnossapitotoimenpiteet on suoritettu siten, että säiliökontti tai UN-säiliö tavanomaisissa käyttöolosuhteissa täyttää VAK-lain 13 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset seuraavaan määräaikaistarkastukseen saakka;

16 §

Säiliövaunun haltija

Säiliövaunun haltijaa koskevat seuraavat velvollisuudet:

3) haltijan on teetettävä ylimääräinen tarkastus, jos säiliövaunun säiliön tai sen varusteiden kunto on korjauksen, muutoksen tai onnettomuuden vuoksi voinut heiketä;

4) haltijan on varmistettava, että ensimmäiseen ja kolmanteen kohtaan liittyvien tehtävien tulokset kirjataan säiliöasiakirjaan;

5) haltijan on varmistettava, että säiliövaunun kunnossapidosta vastaavaksi yksiköksi nimetyllä on voimassaoleva ECM-todistus, joka kattaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetut säiliövaunut;

6) haltijan on huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalle yksikölle on annettu tarvittavat tiedot siitä, mitä säiliövaunun säiliöiden ja niiden varusteista kunnossapitotoimenpiteistä säädetään tavaravaunujen kunnossapidosta vastaavien yksiköiden sertifiointijärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 653/2007 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 445/2011 5 artiklassa.

Säiliövaunun haltija saa antaa säiliövaunun tarkastuksista huolehtimisen sen kunnossapidosta vastaavan yksikön tehtäväksi.

16 b §

Kuorman purkaja

Kuorman purkajaa koskevat seuraavat velvollisuudet:

3) hänen on täytettävä purkamista ja käsittelyä koskevat vaatimukset, jotka on annettu 24 §:n 2 momentin nojalla;

6) hänen on varmistettava, ettei täysin tyhjennetyissä, puhdistetuissa ja kaasuihin tyhjennetyissä vaunuissa ja konteissa sekä vaunuissa ja konteissa, joista kuljetetun aineen vaaratekijät on poistettu, ole enää näkyvillä suurlipukkeita, merkkejä eikä oranssikilpiä.

16 c §

Kunnossapidosta vastaava yksikkö

Rautatielain 59 §:ssä säädetyn mukaisesti sertifioidun kunnossapidosta vastaavan yksikön on varmistettava että:

1) säiliöiden ja varusteiden kunnossapitotoimenpiteet on suoritettu siten, että säiliövaunut tavanomaisissa käyttöolosuhteissa täyttävät VAK-lain 13 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset;

2) tehtävien hoitamiseen annetut tiedot kattavat tiedot myös säiliöistä ja niiden varusteista;

3) säiliöihin ja niiden varusteisiin liittyvät kunnossapitotoimenpiteet kirjataan huoltokansioon.

18 §

Kuljettaviin painelaitteisiin kuuluvat paineastiat

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta materiaalin kestävyydestä tulee paineastiassa olla vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja tähän liittyviä tehtäviä suorittavista tarkastuslaitoksista annetun valtioneuvoston asetuksen (124/2015) 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuusmerkinnän ja tarkastuslaitoksen tunnusnumeron jäljessä merkintä ”-40 °C” tai muu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä merkintä.

24 §

Asiakirjat

Lähtäjän on vaarallista ainetta kuljetettavaksi jättäessään annettava VAK-lain 11 c §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annetuissa määräyksissä tarkoitetuissa tapauksissa kuljetuksen suorittajalle rahtikirja tai vastaava lähetyskirja, johon on merkitty edellä tarkoitettujen määräysten nojalla vaaditut tiedot kuljetettaviksi jätetyistä aineista. Jos vaarallisen aineen rautatiekuljetusta kontissa seuraa merikuljetus, lähtäjän on liitettävä rahtikirjaan tai vastaavaan lähetyskirjaan IMDG-säännösten mukainen kontin pakkaustodistus.

— — — — —

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen ja 9 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettujen kirjallisten turvallisuusohjeiden tulee olla mukana kuljetuksen aikana veturissa. Edellä 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja saavat olla myös sähköisessä muodossa, jos tiedon varmistus-, tallennus- ja käsittelymenettelyt täyttävät lainsäädännön vaatimukset siten, että tiedon todistusvoima ja saatavuus ovat vastaavat kuin paperille painettuja asiakirjoja käytettäessä. Kuitenkin lähtäjän on annettava 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja paperisina, jos kuljetuksen suorittaja niin vaatii.

26 b §

Vaarallisen tartunnan saaneen elävän eläimen kuljetus

Eläviä eläimiä ei saa käyttää kantajina tartuntavaarallisia aineita kuljetettaessa. Aluehallintovirasto voi hyväksyä kuljetuksen, jos tartuntavaarallista ainetta ei voi kuljettaa millään muulla tavalla tai eläimeen on tarkoituksella tartutettu vaarallinen tauti. Eläimen ja kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi huomioidaan hyväksynnässä VAK-lain 3 a §:n, 14 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annetut vaarallisten aineiden kuljetusvaatimukset. Hyväksyntä sisältää tarvittavat kuljetusehdot.

Yleisistä eläinten kuljetusta koskevista vaatimuksista säädetään eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006) ja eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1/2005.

26 c §

Pakkaamattomien vaarallisten esineiden viranomaisen hyväksyntää edellyttävät kuljetukset

Kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi pakkaamattomien vaarallisten esineiden kuljetuksiin voidaan edellyttää hyväksyntä. Seuraaviin kuljetuksiin tarvitaan hyväksyntä:

- 1) suuret, tukevat ja kestävät esineet, joita ei ole mahdollista pakata VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen pakkaamista koskevien määräysten mukaisesti;
- 2) litiumakut tai -kennot, jos niiden valmistussarja koostuu enintään 100 akusta tai kennosta;
- 3) litiumakut ja -kennojen esituotantoprototyypeistä, jos näitä prototyyppejä kuljetetaan testaukseen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden ja esineiden osalta Säteilyturvakeskus voivat hyväksyä 1 momentissa tarkoitettujen pakkaamattomien vaarallisten esineiden kuljetuksen.

Hyväksynnän edellytyksenä on, että VAK-lain 3 a §:n ja 24 §:n 2 momentin nojalla annetut yksityiskohtaiset vaatimukset täyttyvät.

738/2017

26 d §

Yhteenkuormattavien räjähteiden erottelumenetelmien hyväksynnät

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi hyväksyä yhteenkuormattavien räjähteiden erottelussa käytettävät erottelumenetelmät, joista on VAK-lain 24 §:n 2 momentin nojalla annettu yksityiskohtaiset määräykset kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi.

31 b §

Erityiskoulutuksessa opetettavat aiheet

Edellä 31 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien tehtäväkohtaiseen koulutukseen on sisällytettävä ainakin seuraavat aihealueet:

— — — — —
3) kategoriaan 2 kuuluvat vaununtarkastajat, kuormausneuvojat ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:

- a) vaunujen tekniset tarkastukset;
- b) GCU-sopimuksen mukaiset tekniset tarkastukset niiden henkilöiden kohdalla, jotka suorittavat RID-määräysten mukaiseen kansainväliseen kuljetukseen liittyviä tarkastuksia;
- c) 9 §:n 3 momentissa tarkoitettut tarkastukset niiden henkilöiden kohdalla, jotka suorittavat kyseisiä tarkastuksia;
- d) poikkeustilanteiden tunnistaminen;

— — — — —
Tämä asetus tulee voimaan 15 päivänä marraskuuta 2017.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2017

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Neuvotteleva virkamies Mari Suominen